

Zinzoekers onderweg

BISDOM GENT

dinsdag 19 juli 2022

Bertrand Goethals

Terugblik op een kwarteeuw Effatagemeenschap in Gent

- Effatagemeenschap Gent bestaat 25 jaar
- Aandacht voor mensen met beperking en laagdrempelige vieringen
- Steunt vooral op uitgebreide schare vrijwilligers

De vieringen bij Effata verlopen nooit volgens een vast stramien. © Effata Gent

Redemptorist Guido Moons stichtte in 1996 de Effatagemeenschap van Gent. In 2021 werd de beweging 25 jaar en dat wordt nog de hele zomer uitgebreid gevierd. Zo sloot de gemeenschap het werkjaar af met een ontmoetingsdag met viering, aperitief, volksspel en barbecue. „Laagdrempelige ontmoeting staat centraal”, weet Odette Soens van het kernteam Effata. „We waken zorgvuldig over onze ietwat volkse reputatie. Bij ons hoeft je niet hoogopgeleid te zijn om erbij te horen, al is dat evenmin een bezwaar. We werken niet met lidmaatschap, dus inschatten met hoeveel we zijn, is niet vanzelfsprekend. Onze nieuwsbrief bereikt zo’n driehonderd mensen.”

Effata’s talrijke activiteiten opsommen, is onbegonnen. De werking steunt volledig op de ijver van vrijwilligers, die allerlei projecten op het getouw zetten in de geest van Effata. „Effata is een basisgemeenschap van zinzoekers die onderweg zijn”, zegt Soens. „Dat neemt allerlei vormen aan. Sociaal, maatschappelijk, spiritueel, religieus. Pater Guido Moons zocht mensen rond zich om die gemeenschap te vormen. Hij stelde zich de vraag hoe we kunnen vieren samen met mensen met een beperking. Vandaag is dat nog steeds een van onze kernactiviteiten.”

Fons Van Wielendaele was er van meet af bij. „Onveranderd bleef al die jaren de Effataviering op zaterdagavond”, zegt hij. „Aansluitend is er telkens de gelegenheid om elkaar te ontmoeten bij koffie, thee of wat anders. Ook in andere activiteiten staat ontmoeting centraal.” Odette Soens knikt bevestigend. „Daar hechten we veel belang aan. Of een viering ’s ochtends vroeg plaatsvindt of om middernacht, je mag zeker zijn dat we een ‘naviering’ houden. En ook daar zijn mensen met een beperking van harte welkom.”

‘Effata’ is Aramees voor ‘ga open’, een verwijzing naar de missie van de beweging. „Destijds kozen we voor die naam met als opdracht te evolueren als open gemeenschap waar iedereen welkom is om geregeld samen te komen rond de Schrift”, zegt Van Wielendaele. „Een gemeenschap die op zoek gaat naar een levensstijl die is getekend door het evangelie en die getuigt van ons geloof in de werkzame aanwezigheid van God in onze wereld. Gedurende 25 jaar Effatagemeenschap groeide bovendien het besef dat God ons graag ziet in al onze kwetsbaarheid. Vanuit de wekelijkse vieringen waarin we ons Jezus’ boodschap eigen maken, brood delen en gemeenschap vormen, proberen we Gods droom waar te maken.”

Vieringen bij Effata vinden zelden plaats volgens een vast stramien. „Onze vieringen zijn niet traditioneel”, zegt Van Wielendaele. „Al het overbodige laten we weg. We willen mensen niet om de oren slaan met drie lezingen. Eentje volstaat. Ook enkele traditionele elementen van de eucharistieviering laten we achterwege. Veel liever besteden we aandacht aan de verwelcoming en aan liederen.”

„We spreken van gewijde en toegewijde voorgangers”

Odette Soens vult aan: „Dat is ook in het belang van de mensen in onze gemeenschap. We volgen daarentegen de liturgische kalender, dus ook moeilijke thema’s gaan we niet uit de weg. De Bijbel vergt af en toe wat worsteling en die zetten we graag om naar hedendaagse thema’s. Dat is de opdracht van onze voorgangers. Priester Luc Maes is onze vaste voorganger en komt tweewekelijks. Daarnaast gaat een aantal mensen uit de gemeenschap geregeld voor. Leken dus, al gebruiken we dat woord niet graag. Liever spreken we van gewijde en toegewijde voorgangers. Dat laatste slaat dan op leken en eigenlijk is dat een heel correcte omschrijving.”

Effata ziet voor zichzelf enkele opdrachten weggelegd in de samenleving. Zo is er het Effatakoor dat geregeld naar de gevangenis van Gent trekt om er de eucharistieviering op te luisteren. „Aanvankelijk was dat een gelegenheidskoor”, herinnert Van Wielendaele zich. „Dankzij de bezieling van Guido Moons groeide het echter uit tot een heus koor met een uitgebreid repertoire. Vijfmaal per jaar, bij de belangrijke kerkelijke feestdagen, zingen we in de gevangenis, maar daarnaast zijn er ook geregeld gelegenheidsoptrédens en uiteraard de vieringen. Het Effatakoor draagt sterk bij tot de warmte van onze gemeenschap. We zingen behoorlijk veel liederen op teksten van Huub Oosterhuis, maar eigenlijk komen heel diverse liederen aan bod. We dragen de wipala, een regenboog-sjaal, als symbool van eenheid en verbondenheid tussen God en de mensen.”

Een kleine groep vrijwilligers zoekt dan weer elke maand de patiënten op in het Forensisch Psychiatrisch Centrum in Gent, en dat op vraag van de pastor van dat centrum. „Dat doen we in de stille ruimte van het centrum”, zegt Soens. „We noemen dat ons Tabormoment, naar de berg waar Jezus’ gedaanteverandering plaatsvond. Om de beurt bereidt iemand van onze gemeenschap een bezinningsmoment voor. Samen met de patiënten groeide dat Tabormoment uit tot unieke momenten van gebed, bezinning en gemeenschap. We merken ook dat de patiënten ervan genieten.”

Terugblikken op 25 jaar Effata brengt de leden van de gemeenschap in vervoering en dat is precies wat de agenda van dit jubeljaar beoogt. Naar aanleiding van de vijfentwintigste verjaardag van Effata werd een nieuw logo voorgesteld en steekt ook de nieuwsbrief in een nieuw jasje. In de lente vond een wandel- en fietstocht plaats langs plaatsen die een bijzondere betekenis hebben voor Effata, alsook een panelgesprek. In het najaar volgen nog een fototentoonstelling en een zogenoemde brondag in de Oude abdij van Drongen. Met 25 lentes verkeert Effata duidelijk in de fleur van zijn leven.

Verschenen in ‘Kerk&leven’ – editie Gent Zuid van 20 juli 2022.